

 facebook.com/miranda.eu.project

Дейност 3.2 Механизъм за интервенция за справяне с отпадането от училище на ромски ученици.

Ръководство за механизма за интервенция

Co-funded by
the European Union

Номер на споразумението за отпускане на безвъзмездна финансова помощ: 20231DE02-KA220-VET000164590

Ръководство за механизма за интервенция

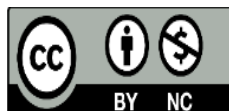
Информация за контрол на документи

Име на проекта	МИРАНДА - приобщаване на ромите чрез професионален ОБРАЗОВАНИЕ
Акроним на проекта	МИРАНДА
Координатор на проекта	Институт за интеграция на ромите и малцинствата
Номер на проекта	20231DE02KA220VET000164590
Възлагащ орган	Националната агенция „Образование за Европа“ към Германския федерален институт за професионално образование и обучение (NA at BIBB)
Продължителност на проекта	01/09/2023 - 31/08/2026
Автор на документа	Танос Кулос
Версия на документа	версия 02
Тип документ	Вътрешен
Дата	30.07.2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Акроними и съкращения	51. Въведение
	6Цел на ръководството
	6Целева аудитория
	6Контекст на проекта
62. Разбиране на нуждите на ромските учащи – причини за отпадане от училище	7Въведение
	7Социално-икономически фактори
	7Културни фактори
	83. Стратегии за интервенция
	8Правна и институционална рамка
	8Съществуващи стратегии
	10Предложени стратегии
	124. Заключение
	185. Литература
	206. Приложения
22ПРИЛОЖЕНИЕ I: Мониторинг на операционализирането на системата за ранно предупреждение и мониторинг Компонент С: Индекс на социално-икономическа уязвимост (SEVI)	22ПРИЛОЖЕНИЕ II: Мониторинг на операционализирането на системата за ранно предупреждение и мониторинг Компонент D: Монитор на поведенчески инциденти
23ПРИЛОЖЕНИЕ III: Мониторинг на операционализирането на системата за ранно предупреждение и мониторинг Компонент E: Система за предупреждение на учителите	24ПРИЛОЖЕНИЕ IV: Мониторинг на операционализирането на системата за ранно предупреждение и мониторинг Компонент E: Индекс на резултатите и задържането
	25

Правно описание – лицензиране Creative Commons: Материалите, публикувани на уебсайта на проекта MIRANDA, са класифицирани като отворени образователни ресурси (OER) и могат да бъдат свободно (без разрешението на техните създатели): изтеглени, използвани, използвани повторно, копирани, адаптирани и споделяни от потребителите, с информация за източника на техния произход.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Изпълнителната агенция за европейско образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA носят отговорност за тях. Номер на споразумението за отпускане на безвъзмездна финансова помощ: 20231DE02-KA220-VET000164590

Акроними и съкращения

EACEA	Изпълнителна агенция за европейско образование и култура
ECVET	Европейската система за кредити в професионалното образование и обучение
ЕС	Европейски съюз
EKBAВЕТ	Европейско осигуряване на качество в професионалното образование и обучение
LTTA	Дейности по учене, преподаване и обучение
Управление на качеството (PQM)	Управление на качеството на проекта
TRM	Среща по транснационален проект
КК	Контрол на качеството
Контрол на качеството	Осигуряване на качеството
ПОО	Професионално образование и обучение
УП	Работен пакет

1. Въведение

ЦЕЛ НА РЪКОВОДСТВОТО

Това ръководство е предназначено да помогне на преподаватели, професионални обучители, социални работници, ромски медиатори и лидери на общности в справянето с проблема с отпадането от училище на ромски младежи. Ромските общности в цяла Европа се сблъскват със значителни бариери пред образованието и професионалното обучение, включително дискриминация, бедност и социално изключване. Тези предизвикателства произтичат от дълбоко вкоренено историческо изключване, системна дискриминация и икономически трудности, което води до високи нива на отпадане от училище и ограничени възможности за дългосрочен социално-икономически напредък (Kócszé et al., 2019). Без целенасочени интервенции, ромските учащи са изправени пред повишен риск от образователно откъсване, засилвайки циклите на бедност и маргинализация (OECD, 2021).

Справянето с тези нива на отпадане от училище изисква структуриран и базиран на доказателства подход, който отчита разнообразните социално-културни и икономически реалности на ромските учащи се. Това ръководство представя механизъм за интервенция, който интегрира оценката, планирането, прилагането и устойчивостта на политиките за намаляване на нивата на отпадане сред ромските учащи се в програмите за професионално образование и обучение. Чрез използване на най-добри практики и академични изследвания, то предоставя рамка за идентифициране на коренните причини за отпадането и прилагане на целенасочени, културно отзивчиви решения. Устойчивите интервенции изискват институционален ангажимент, междусекторно сътрудничество и приобщаващи политически рамки, които дават приоритет на образованието на ромите като неразделна част от националните образователни стратегии (FRA, 2019).

ЦЕЛЕВА АУДИТОРИЯ

Това ръководство е предназначено за професионалисти и заинтересовани страни, ангажирани в образованието, професионалното обучение и социалното приобщаване на ромски учащи. Ключови аудитории включват:

- Преподаватели и обучители както във формална, така и в неформална образователна среда,
- Доставчици на професионално образование,
- Социални работници, ромски медиатори и лидери на общността,
- НПО и организации, посветени на приобщаването на ромите,
- Политиците се фокусираха върху подобряване на образователното равенство за маргинализираните групи.

КОНТЕКСТ НА ПРОЕКТА

Разработването на това ръководство е част от по-широкия проект MIRANDA, съфинансиран от Европейския съюз. MIRANDA има за цел да насърчи социалното приобщаване чрез пътища за професионално образование и обучение (ПОО), специално разработени за учащи се роми. Проектът е насочен към специфичните нужди на ромските общности, като предоставя персонализирана образователна подкрепа, насърчава овластяването и създава пътища за заетост.

Това ръководство представлява един от няколкото инструмента, предназначени да постигнат целите на MIRANDA за подкрепа на учащите се роми по време на целия им образователен път, като същевременно насърчават активното им участие в обществото.

В съответствие с целите на проекта MIRANDA, това ръководство има за цел да проучи структурните, културните и икономическите бариери, допринасящи за процента на отпадане от училище сред ромите, да анализира съществуващите механизми за подкрепа на образованието на малцинствата и да предложи стратегии за интервенция, подкрепени от емпирични доказателства и казуси. То предоставя на преподавателите и заинтересованите страни стратегии за култивиране на приобщаваща учебна среда, която зачита културното многообразие и насърчава успеха на всички ученици, независимо от техния произход.

2. Разбиране на нуждите на ромските учащи – причини за отпадане от училище

ВЪВЕДЕНИЕ

Учениците от ромски произход в цяла Европа се сблъскват с многостранни предизвикателства, които значително възпрепятстват участието им в качествено образование и професионално обучение. Основна бариера е повсеместната дискриминация и предразсъдъци, пред които са изправени ромските общности, което често води до социално изключване и ограничени образователни възможности. Според последните доклади, процентът на отпадане от училище сред учениците от ромски произход варира между 31% (Гърция) и може да достигне 70% (България) в сравнение с 9,7% за техните връстници от неромски произход, което подчертава сериозността на образователните неравенства, пред които са изправени. Много ученици от ромски произход израстват в условия на бедност, характеризиращи се с неадекватни жилищни условия, здравеопазване и достъп до образователни ресурси, като всичко това се отразява неблагоприятно на академичния им успех.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

Социална маргинализация и дискриминация

Ромските общности исторически са се сблъскали със системно изключване в цяла Европа. Различни доклади (напр. ERRC, 2020) подчертават случаи на образователна сегрегация, при която ромските ученици са непропорционално настанявани в училища за деца със специални потребности. Освен това, фината дискриминация от страна на учители и връстници може да доведе до по-ниско академично самочувствие и мотивация. Езиковите бариери също играят важна роля; много ромски учащи може да не владеят свободно доминиращия език на своята страна, което възпрепятства способността им да се включат пълноценно в учебния процес.

Икономически натиск и детски труд

Много ромски семейства разчитат на неформалните пазари на труда, като често ангажират децата си в дребномащабна търговия или домакинска работа. Изследване на Европейския център за правата на ромите (ERRC, 2018) показва, че близо 30% от ромските младежи се занимават с трудови

дейности, които пречат на образованието им. Липсата на силни мрежи за социална подкрепа изостря тяхната уязвимост.

Проучванията показват, че икономическите затруднения принуждават много ромски ученици да напуснат училище преждевременно, за да издържат семействата си. Липсата на дългосрочни възможности за заетост за ромските родители допринася за нестабилни доходи на домакинствата, което допълнително оказва натиск върху младите ученици да изоставят обучението си. Проучване, проведено от Австрийския институт за изследвания в областта на образованието и обучението (2021 г.), установи, че 47% от ромските младежи, които са напуснали училище, посочват финансовите затруднения като основна причина за напускане на училище.

КУЛТУРНИ ФАКТОРИ

Социалните норми на ромите често диктуват принудителни ранни бракове, ранно създаване на семейства и специфични за пола роли. Проучванията показват, че ромските момичета са изправени пред по-голяма образователна дискриминация поради очакванията за ранен брак. Проучване от 2020 г. на фондация „Отворено общество“ установи, че 35% от ромските момичета отпадат преди да завършат средно образование поради семейни очаквания за брак и домакински отговорности.

Освен това, недоверието в държавните институции, включително училищата, играе значителна роля в нежеланието на ромските семейства да се включат във формалната образователна система. Историческият опит с дискриминацията и политиките за насилствена асимилация е допринесъл за скептицизъм на поколенията към образователните власти. Освен това, липсата на модели за подражание в образованието и заетостта може да ограничи стремежите и мотивацията сред ромската младеж да се стремят към висше образование или професионално обучение.

3. Стратегии за интервенция

За да се гарантира, че учащите се роми имат достъп до образование и професионално обучение и да успеят в тях, е от съществено значение да се разработи цялостен набор от интервенционни политики и услуги. Тези услуги предоставят както академична, така и неакадемична помощ, като преодоляват бариерите, пред които са изправени учащите се роми, като същевременно насърчават успеха им в разнообразна учебна среда.

ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Достъпът на ромите до образование в Европа остава належащ проблем, белязан от системно изключване, въпреки правната защита на ЕС и националните ангажименти. В Германия, Гърция, Австрия, България (държави членки на ЕС) и Северна Македония (страна кандидатка за ЕС) правните и институционалните рамки се различават по дизайн и прилагане, но са съобразени с по-широките цели на Стратегическата рамка на ЕС за ромите (2020–2030 г.) и Директивата за расово равенство (2000/43/ЕО).

Германия няма централизирана образователна политика поради федералната си структура; отговорностите са на провинциите (Länder). Въпреки че дискриминацията е забранена съгласно Общия закон за равно третиране (AGG), прилагането ѝ варира. Ромите и синтите (признати за национално малцинство) все още са изправени пред непряко изключване чрез езикови бариери и

социално-икономическо неравностойно положение. Няма национална стратегия, специално насочена към ромите в образованието, но съществуват програми за интеграция на ниво провинции (напр. межкултурни медиатори, езикова подкрепа). Националната стратегия за интеграция на ромите (NRIS) на Германия не съдържа обвързващи образователни цели и е критикувана за ограничено участие на ромите.

Гърция признава ромите като уязвима социална група, а не като малцинство, което оформя нейните политики. Въпреки че правото на образование е гарантирано от гръцката конституция и Директивата за расово равенство е транспонирана, прилагането страда от структурни недостатъци. Ромските деца често посещават сегрегирани училища или се сблъскват с пречки пред записването поради липса на документи или стабилно жилище. Актуализираната стратегия на Гърция за приобщаване на ромите (2021–2030 г.) включва образованието като основен стълб и е частично финансирана от ЕСФ+, но ефективното прилагане и мерките срещу сегрегацията остават непоследователни.

Северна Македония, като страна кандидатка за ЕС, се придържа към стандартите на ЕС чрез своята Национална стратегия за интегриране на ромите (2014–2020 г., удължена до 2030 г.). Ромите са конституционно признати за етническо малцинство, а Законът за началното и средното образование гарантира безплатно и задължително образование. Страната е показала забележителен напредък, включително стипендии, ромски помощник-учители и достъп до висше образование, основан на квоти. Въпреки това, процентът на отпадане от училище и ниският брой на записани деца в предучилищна възраст продължават, често причинени от бедност и дискриминация. Предприсъединителните фондове на ЕС (ИПП) подкрепят целенасочени образователни програми.

Австрия признава ромите като национално малцинство, с конституционна защита и закони против дискриминация (Закон за равно третиране). Образователната политика е централизирана, но се бори със системни неравенства. Ромските ученици често се сблъскват с предизвикателства, свързани с усвояването на език, липсата на културно приобщаване и недостатъчното представителство. Австрийската национална стратегия за интеграция на ромите се фокусира предимно върху интеграцията и е критикувана за неясни образователни цели и недостатъчно участие на ромската общност в разработването на политиките.

България има пропорционално най-голямото ромско население в ЕС. От 2005 г. насам страната е внедрила няколко стратегии за приобщаване на ромите, като образованието е ключов фокус. Съществуват правни гаранции съгласно Закона за защита от дискриминация и Закона за народната просвета, но училищната сегрегация остава широко разпространена, особено в селските и бедните райони. Ромските деца са свръхпредставени в училища с недостатъчни ресурси или „само за роми“. Стратегията 2021–2030 г. има за цел да се справи с тези проблеми, но напредъкът е подкопан от слабото прилагане, политическата нестабилност и недостатъчното финансиране.

Заклучение : Въпреки че и петте държави имат правна защита срещу дискриминация в образованието и са приели национални стратегии за ромите, прилагането им остава неравномерно. Германия и Австрия наблягат на непрякото приобщаване чрез масови програми, докато България и Северна Македония прилагат по-целенасочени политики. Гърция изостава в справянето със сегрегацията. Във всички държави ефективността на достъпа до образование на ромите зависи не само от правните рамки, но и от прилагането им, разпределението на ресурсите и смисленото участие на ромите в процеса на разработване на политики.

СЪЩЕСТВУВАЩИ СТРАТЕГИИ

Достъпът до професионално образование и обучение (ПОО) е жизненоважен за подобряване на резултатите в областта на заетостта сред ромското население в цяла Европа. Въпреки че и петте държави имат общи системи за ПОО, целенасочените мерки за ромите са неравномерни и често са базирани на проекти, а не на структурни. Въпреки това се появиха няколко целенасочени стратегии – особено тези, финансирани или ръководени от ЕС – за преодоляване на разликата в уменията и намаляване на изключването от пазара на труда .

Германия

Германската **система за двойно образование** , която съчетава обучение в компанията с професионално училище, е добре установен път към заетост. Ромите, особено ромите мигранти, обаче се сблъскват със значителни бариери, като например владееене на езици, правен статут и липса на предварителна квалификация. Целенасочените стратегии включват:

- **Местни проекти за интеграция**, подкрепени от Европейския социален фонд (ЕСФ), предлагащи **професионална ориентация, езикови курсове** и подкрепа **за стажове** за маргинализирани групи, включително роми.
- Инициативи като **„Интеграция чрез квалификация“ (IQ)** целят да повишат квалификацията на мигранти и маргинализирани групи, включително роми от държави-членки на ЕС като България и Румъния, но не са изрично насочени към ромите официално.
- Липсата на **целенасочени, национални програми за професионално обучение и обучение за роми** е предизвикателство, особено след като ромите често са попадали в по-широки категории мигранти или нискоквалифицирани лица.

Гърция

Гърция има централизирана система за професионално образование и обучение, но инициативите, насочени към ромите, остават **ограничени и спорадични** :

- Финансирани от ЕС пилотни програми, като например **„Включване на ромите чрез образование и работа“** (2017–2020 г.), имаха за цел да свържат ромската младеж с програми за професионално образование и обучение и с намиране на работа, използвайки **медиатори и местно менторство** .
- Учениците от ромски произход са недостатъчно представени във формалните професионални училища (EPAL и IEK), а процентът на отпадане от училище е висок поради социално-икономическа нестабилност.
- **Националната стратегия за ромите** за периода 2021–2030 г. признава необходимостта от подобряване на достъпа до професионално образование и обучение, но досега липсва специален механизъм за прилагане.

- Някои **инициативи, ръководени от неправителствени организации**, работят в партньорство с общини, за да предлагат **краткосрочно обучение за умения** в области като строителство, грижи за хора с увреждания и шивачество.

Северна Македония

Като страна кандидатка за ЕС, Северна Македония показва сравнително по-силен фокус върху приобщаването на ромите в професионалното образование и обучение:

- Фондът за образование на ромите (REF) си сътрудничи с правителството, за да предлага **стипендии, менторство и обучение за подготовка за работа** за роми в средното и висшето професионално образование.
- Оперативният план за заетост на правителството включва **субсидирани стажове, субсидии за заплати и програми за професионална преквалификация**, насочени към уязвими групи, като ромите са ключова демографска група.
- Стратегията за ромите за периода 2021–2030 г. дава приоритет на **активните мерки на пазара на труда**, включително професионалното образование и обучение за младежи и жени, и определя специфични показатели за участието на ромите.
- Средствата по ИПП II и ИПП III на ЕС се използват за разработване на **приобщаващи центрове за обучение и услуги за професионално ориентиране**, насочени към ромските общности.

Австрия

Австрийската система за дуално професионално образование и обучение е приобщаваща на теория, но няма **национална стратегия за професионално образование и обучение, специфична за ромите** :

- Ромите са включени в категорията „**младежи в неравностойно положение**“ в програмите за заетост и обучение, финансирани от ЕСФ+ и **Службата по заетостта (СЗТ)** .
- Проекти на общинско ниво в градове като Виена и Бургенланд (дом на ромското малцинство в Австрия) предлагат **езиково обучение, курсове за дигитални умения и кариерно консултиране** с компонент на културно посредничество.
- НПО и ромски организации (напр. **Romano Centro**) са участвали в **подкрепа на прехода към работа** , често действайки като посредници с обучителни институции.
- **Структурните бариери** – включително стигмата, преждевременното напускане на училище и липсата на стимули от страна на работодателите – все още ограничават достъпа.

България

България е внедрила **най-ясните стратегии за професионално образование и обучение, насочени към ромите** , въпреки че резултатите остават смесени:

- Съгласно **Националната стратегия за интегриране на ромите (2012–2020 г.)** и нейния последващ документ (2021–2030 г.), България се ангажира да интегрира ромската младеж в професионалното образование и обучение чрез:

- **Кариерно консултиране в училища с ромско мнозинство**
- **Стипендии и транспортни субсидии** за ученици, записани в професионално образование и обучение
- Целенасочена подкрепа за **ромски момичета и преждевременно напускащи училище**
- Структурните фондове на ЕС подкрепиха **модернизацията на професионалните училища и публично-частните партньорства за обучение** в райони с високо ромско население (напр. Plovdiv, Sliven).
- Пилотни програми като „**Вашето бъдеще е във вашите ръце**“ и „**Заедно за по-добро образование**“ свързаха професионалните училища с работодатели в селското стопанство, текстилната промишленост и услугите.
- Предизвикателствата остават със **сегрегираните програми за професионално образование и обучение**, ниското качество на обучението в районите, преобладаващо ромите, и слабото усвояване на пазара на труда.

Сред петте държави, **Северна Македония и България** се открояват с прилагането на целенасочени стратегии за професионално образование и обучение (ПОО) за ромите с измерими цели и подкрепа от донори. **Германия и Австрия** разчитат на приобщаващи рамки с непряко насочване, докато **Гърция** изостава в систематизирането на достъпа на ромите до ПОО. Във всички случаи инициативите за ПОО, насочени към ромите, често са базирани на проекти, а тяхната устойчивост зависи от по-силна държавна отговорност, участие на ромите и ангажираност на работодателите.

Предложени стратегии

Ромските младежи все още се сблъскват със значителни бариери пред завършването на професионално образование и навлизането им на пазара на труда. Високите нива на отпадане от училище, произтичащи от финансови затруднения, липса на ангажираност и несъответствие между образователното съдържание и възможностите за заетост, представляват значителни предизвикателства. За да се намалят ефективно нивата на отпадане от училище сред ромските младежи на 15 и повече години, държавите трябва да приемат целенасочени, конкретни интервенции, които да се справят както със системните проблеми в образователната система, така и със специфичните социално-икономически бариери, пред които са изправени ромските семейства. Предлагат се следните стратегии за създаване на смислена промяна, основани на уникалните нужди на ромските ученици и основани на настоящите политики и практики.

1. Система за ранно предупреждение и мониторинг (EWMS) за предотвратяване на отпадането на роми от програми за професионално образование и обучение

Системата за ранно предупреждение и наблюдение (СРПН) е превантивен механизъм, предназначен за систематично идентифициране и подкрепа на ромските учащи се, изложени на риск от отпадане от програмите за професионално образование и обучение (ПОО). Вкоренена в базирани на доказателства показатели за риск и подкрепена от институционална координация, СРПН функционира като инструмент за интервенция, основан на данни и ориентиран към човека, действащ на училищно ниво. Тя е вградена в административната и педагогическата рамка на

институциите за професионално образование, като се обръща специално внимание на социално-икономическите и културните уязвимости на ромските ученици.

В основата си, EWMS събира и анализира данни на ниво ученик в четири измерения: посещаемост, академични постижения, поведенчески записи и социални рискови фактори. Системите за проследяване на посещаемостта са конфигурирани да откриват модели на отсъствия или хронични закъснения, които често са ранни индикатори за откъсване от учебната среда. Академичните постижения се наблюдават чрез непрекъснати оценки и формиращи оценки, като се открояват учащите, които изостават по ключови професионални и общообразователни предмети. Данните за поведението, включително дисциплинарни насочвания или изолация в класната стая, се преглеждат заедно с наблюденията на учителите и информацията от консултантите по професионално ориентиране. Социалните рискови фактори, като нестабилни жилищни условия, бедност, семейни отговорности и излагане на дискриминация, се идентифицират чрез поверителни интервюта с ученици, доклади на ромски медиатори и усилия за работа със семействата.

След като бъдат достигнати праговете на риск в едно или повече от тези измерения, EWMS генерира автоматизирано предупреждение в рамките на системата за мониторинг на училището. Това предупреждение задейства мултидисциплинарен отговор, координиран от определен екип за превенция на отпадането от училище, който обикновено включва медиатор по ромско образование, кариерен консултант, класен ръководител и, когато е наличен, училищен психолог. Екипът инициира индивидуален преглед на случая и разработва план за подкрепа, съобразен с нуждите на учащия. Мерките за подкрепа могат да включват академично обучение, стимули за посещаемост, гъвкав график, услуги за психично здраве или ангажиране със семейството на учащия.

За да се гарантира отчетност и приемственост, системата интегрира месечни прегледи на напредъка и проследява ефективността на интервенциите. Данните се анонимизират и се въвеждат в централизирана платформа за политики в областта на професионалното образование и обучение (ПОО) на регионално или национално ниво, за да се информират системните отговори и приоритетите за финансиране. От решаващо значение е, че EWMS е проектирана да бъде интерактивна и културно чувствителна: ромските медиатори служат като доверени посредници между училището и ромските общности, като гарантират, че сигналите са не само технически точни, но и социално подходящи.

Чрез комбиниране на прогнозни анализи с персонализирана интервенция и изграждане на доверие в общността, EWMS служи не само за намаляване на процента на отпадане от училище, но и за институционализиране на приобщаващи практики, които отчитат сложните реалности, пред които са изправени учащите се от ромски произход в условията на професионално образование и обучение.

Компоненти за мониторинг на операционализацията на EWMS

A. Проследяване на посещаемостта в реално време

Дигитален инструмент ще записва и анализира посещаемостта по класове, като ще се задействат автоматични предупреждения, когато ученик пропусне **повече от 10% от планираните часове** за един месец. Той помага за ранно откриване на липса на интерес, особено за учащи, които се сблъскват с транспортни проблеми или битови задължения, често срещани сред ромската младеж.

B. Табло за академично представяне

Вътрешна база данни ще регистрира оценките и практическите тестове. Генерира се риск флаг, когато ученик не успее да издържи два или повече основни модула или падне **под средния** праг от 40%. Това табло се преглежда два пъти седмично от учители и съветници.

С. Индекс на социално-икономическа уязвимост (SEVI)

Чрез формуляри за прием и интервюта с медиатор, на всеки ромски ученик ще бъде присвоен социално-икономически рейтинг въз основа на фактори като жилищна стабилност, семеен доход, брой зависими лица и образование на родителите. Учениците, които са в **горната рискова група от 30%**, получават приоритет за материална подкрепа и менторство.

Д. Монитор на поведенчески инциденти

Анонимизираното поведение ще регистрира предупреждения, конфликти или признаци на социално отдръпване. Праг от **3 инцидента на семестър** задейства психосоциално насочване. Медиаторите контекстуализират тези инциденти в домашната среда на обучаемия.

Е. Система за предупреждение на учители

Учителите ще подават месечни качествени отчети чрез стандартен формуляр, в които ще отбелязват проблеми като липса на материали, честа умора или тормоз. Тези наблюдения ще бъдат въвеждани в централната система за управление на времето и ще бъдат автоматично съпоставяни с други показатели, за да се провери спешността.

Ф. Проследяване на семейната ангажираност

Този инструмент ще следи честотата на взаимодействие между семейството и училището. Ученик, чието семейство не присъства **на две последователни срещи** или отказва контакт, може да бъде насочван за последващи домашни посещения от медиатор или социален работник.

Г. Дневник за отговори на поддръжката

След като даден ученик бъде маркиран, историята на интервенциите – включително уроци, консултации, субсидии или менторство – ще бъде регистрирана. Това помага да се оцени дали подкрепата се предоставя навреме и да се коригира, ако е неефективна.

Н. Индекс на резултатите и задържането

Този кумулативен индикатор ще измерва постоянството и успеха на учениците във времето (напр. процент на завършване на модули, повторно записване, придобиване на чиракуване). Той позволява сравнителен анализ на ниво училище и система, разделен по етническа принадлежност, където е позволено.

Компонентите за мониторинг са взаимосвързани, за да подават данни в **динамичен рисков профил** за всеки ученик, който се актуализира месечно. Този профил информира за персонализирани интервенции и позволява одити на ефективността на EWMS. Важно е, че той позволява **проактивни, а не реактивни отговори**.

2. Специализирана финансова подкрепа за ромски ученици в програми за професионално образование и обучение

Една от най-неотложните и мощни интервенции, които страните биха могли да осъществят, е разширяването на механизмите за финансова подкрепа за ромските ученици, записани в професионално образование и обучение (ПОО).

Условни парични трансфери (УПТ): Надграждайки върху съществуващите обезщетения, политиките трябва да въведат УПТ, насочени специално към ромски семейства с деца, записани в програми за професионално образование и обучение. Тези трансфери биха били обвързани с посещаемостта на училище от учениците, завършването на ключови етапи (като например финални изпити или стажове) и успешното им завършване. Плащанията биха могли да покриват образователни разходи, като например пътни разходи, книги или учебни материали.

Стипендии за професионално обучение: Създаване на специален фонд за стипендии за ромски студенти, управляван от съответните министерства на образованието, до които могат да имат достъп семейства, които демонстрират икономическа нужда. Освен това, доставчиците на професионално образование и обучение биха могли да събират и предоставят информация за съществуващите стипендии, помощи и безвъзмездни средства, достъпни за студенти в професионално образование и обучение. Това би облекчило финансовия натиск, пред който са изправени ромските семейства, позволявайки им да дадат приоритет на образованието, без да е необходимо студентите да се отказват и да навлизат преждевременно на пазара на труда.

Тази стратегия директно се справя с една от най-честите причини за отпадане от училище — финансовото бреме за ромските семейства. Чрез облекчаване на това бреме, тя прави професионалното образование по-жизнеспособна и привлекателна възможност за ромската младеж.

3. Укрепване на специфични за индустрията професионални пътища с чиракуване, фокусирано върху ромите

Въпреки че образователните системи на страните често съчетават обучение в клас с чиракуване, младежите от ромски произход често срещат трудности при достъпа до тези чиракуване. Ромските ученици често се сблъскват със системна дискриминация и липса на достъп до ментори на работното място, което възпрепятства способността им да се интегрират в работната сила.

Целенасочени индустриални партньорства за ромска младеж: Установяване на официални партньорства между професионалните училища, бизнеса и ромските организации, за да се гарантира, че ромските ученици са включени в програмите за чиракуване. Тези партньорства трябва да се фокусират специално върху индустрии, в които има недостиг на квалифицирани кадри, като например информационни технологии, възобновяема енергия, здравеопазване и квалифицирани занаяти. Целта е да се създадат специални места за чиракуване за ромски ученици, с ясни пътища от професионално обучение до работа на пълен работен ден.

Стажантски програми, ръководени от роми: Партнирайте с ромски неправителствени организации за създаване на стажантски и менторски програми в местните предприятия. Ромските студенти биха се възползвали от ментори от собствената си общност, които могат да ги водят през процеса на чиракуване, намалявайки чувството за отчуждение и увеличавайки доверието в системата. Тези стажове трябва да бъдат възнаграждавани и да бъдат пряко свързани с предложения за работа след завършване.

Тези програми създават директни и конкретни връзки между образованието и заетостта, предоставяйки на ромските младежи трудов опит, развитие на умения и възможности за работа, съобразени с техните нужди и изискванията на пазара на труда .

4. Подобряване на програмите за кариерно ориентирани и менторство, специфични за ромите

Ключов пропуск в настоящите системи за образователна подкрепа на ромската младеж е липсата на персонализирано кариерно консултиране. Без силно насоки, ромските ученици може да не са наясно с пълния набор от кариерни възможности, предлагани чрез професионалното образование и обучение, или може да им липсва увереност да ги преследват.

Центрове за кариерно ориентирани на роми : Създаване на центрове за кариерно ориентирани в училищата и институциите за професионално обучение, специално предназначени за ромски ученици. Тези центрове следва да наемат ромски консултанти, които разбират културната и социалната динамика на ромските общности и могат да предложат персонализирана подкрепа на учениците.

Мрежи от ромски ментори: Разширяване на програмите за менторство; Тези програми биха могли да бъдат разширени, за да предлагат индивидуално менторство от успешни ромски професионалисти, които сами са преминали през професионални образователни пътища. Ромските ученици биха се възползвали от директно насоки за кариерни пътища, преодоляване на образователни предизвикателства и получаване на информация от хора, с които могат да се свържат.

Тези персонализирани системи за подкрепа биха предоставили на ромските ученици по-ясна представа за посоката, повишавайки увереността им в преследването на професионално образование и предоставяйки им практически съвети как да успеят както академично, така и професионално.

5. Внедряване на програми за дуално образование с гъвкаво работно време за ромска младеж

Предвид високите нива на отпадане от училище, е от съществено значение да се въведат по-гъвкави програми за професионално образование, които могат да отговорят на специфичните нужди на ромската младеж. Често ромските семейства изпитват нестабилност и високи нива на отсъствия поради семейни задължения или работа, което затруднява спазването на традиционните образователни графици.

Гъвкави програми за професионално образование: В допълнение към традиционните програми на пълен работен ден, държавите трябва да разработят възможности за професионално образование на непълен и вечерен работен ден за ромски младежи, които може да имат работни ангажименти през деня. Тази гъвкавост би позволила на ромските ученици да балансират образованието си със семейните си задължения или работата на непълен работен ден, увеличавайки вероятността за продължаващо участие в програми за обучение.

Онлайн платформи за професионално образование: Сътрудничество с професионални училища за предлагане на онлайн обучителни модули, достъпни по всяко време, съобразени с нуждите на ромската младеж. Този подход би бил от особена полза за ромските ученици в селските райони, които може да имат затруднения с посещаването на физически институции поради географска изолация или транспортни проблеми.

Чрез предлагане на гъвкави учебни графици и онлайн опции, се би направило професионалното образование по-достъпно за ромските младежи, намалявайки отсъствията и гарантирайки, че те ще се придържат към правилния си образователен план.

6. Целенасочени политики за борба с дискриминацията и обучение на учители

Ромските ученици са изправени пред значителни предизвикателства, свързани с дискриминацията и предразсъдъците в училищата. Тези преживявания често водят до откъсване от образованието, което допринася за високите нива на отпадане от училище. За да се намали този проблем, държавите трябва да прилагат целенасочени политики, насочени както към намаляване на дискриминацията в образователната система, така и към подготовка на учителите за ефективна работа с ромските ученици.

Задължително обучение на учителите по ромска история и културна чувствителност: държавите трябва да въведат задължителни, спонсорирани от държавата програми за обучение за всички учители в средните училища и професионалните институции по ромска история, култура и социално-икономически предизвикателства, пред които са изправени ромските семейства. Това обучение би имало за цел да намали предразсъдъците и да насърчи приобщаването в класната стая, като гарантира, че ромските ученици се чувстват ценени и разбрани.

Политики за борба с дискриминацията сред ромските ученици: Създаване на ясна политика за борба с дискриминацията в училищата, която се прилага активно. Това би включвало системи за докладване на ромски ученици, които са обект на предразсъдъци, както и общоучилищни кампании за повишаване на осведомеността за справяне с дискриминационното поведение спрямо ромските ученици и за намаляване на него.

Чрез справяне с предразсъдъците и насърчаване на културната осведоменост сред учителите, тези мерки ще създадат по-приятна и подкрепяща образователна среда за ромските младежи, насърчавайки ги да останат ангажирани и намалявайки вероятността те да отпаднат поради негативни преживявания.

7. Укрепване на ангажираността на общността и системите за подкрепа на семейството

Участието на ромските семейства в образованието на децата им е от решаващо значение за намаляване на процента на отпадане от училище. Много ромски родители обаче се сблъскват с трудности при взаимодействието си с училищната система поради езикови бариери, недоверие към институциите или липса на разбиране за образователната система.

Програми за работа с ромски семейства: Разработване на програми за работа с общността, които работят директно с ромски семейства, за да се повиши осведомеността относно значението на професионалното образование. Тези програми трябва да са културно чувствителни и да включват посещения по домовете, родителски срещи и информационни сесии, провеждани на ромски езици, за да се гарантира, че родителите са информирани и ангажирани.

Услуги за подкрепа на ромски семейства: Осигуряване на достъп на ромските семейства до услуги за подкрепа, които им помагат да се ориентират в училищната система, предлагане на правна помощ по въпроси, свързани с образованието, и осигуряване на ресурси за финансова подкрепа за разходи, свързани с образованието. Това може да включва сътрудничество между ромски неправителствени организации и Министерството на образованието, за да се гарантира, че ромските семейства са напълно подкрепени за осигуряване на образователния успех на децата си.

Чрез включването на ромските семейства в образователния процес и предлагането на персонализирана подкрепа, ромските ученици е по-вероятно да останат в училище и да продължат професионалното си образование, което води до по-високи нива на задържане и по-ниски нива на отпадане от училище.

8. Обратна връзка и мониторинг

Ефективното наблюдение и оценка са от решаващо значение за гарантиране, че услугите отговарят на нуждите на ромските учащи и постигат желаните резултати. Редовната обратна връзка от учащите, семействата и заинтересованите страни може да помогне за непрекъснатото подобряване на услугите. Предложените методи включват:

- Редовни оценки на напредъка: Проследявайте академичния и личния си напредък чрез стандартизирани оценки, оценки от учители и самоотчети, провеждани на редовни интервали, за да се идентифицират областите, нуждаещи се от допълнителна подкрепа.
- Обратна връзка от учащите се: Събирайте обратна връзка директно от учащите се роми относно техния опит с предоставяните услуги чрез анкети, фокус групи или индивидуални интервюта. Насърчаването им да изразят мнението си относно уместността и ефективността на подкрепата може да предостави ценна информация.
- Принос на семейството и общността: Включете ромските семейства и членовете на общността в процеса на оценка, като потърсите обратна връзка за това как услугите влияят на децата им и на общността като цяло. Тяхната обратна връзка може да помогне за идентифициране на области за подобрене.
- Корекции, основани на данни: Използвайте данни, събрани чрез оценки и обратна връзка, за да направите корекции на услугите, основани на доказателства. Това може да включва увеличаване на успешните интервенции или адаптиране на стратегии, за да се отговори на променящите се нужди.
- Размисли на ментори и учители: Насърчавайте менторите, социалните работници и учителите да предоставят редовни размисли върху напредъка на учащите и предизвикателствата, наблюдавани в ежедневните им взаимодействия. Тези професионалисти често имат ценна информация за ефективността на услугите.

4. Заключение

Крайната цел на „**Наръчник за механизма за интервенция за справяне с отпадането от училище на ромските учащи се**“ е да се разработи механизъм за справяне с проблема. Чрез предоставяне на персонализирани услуги за подкрепа, насърчаване на партньорства с основните заинтересовани страни и прилагане на доказани стратегии, можем да създадем среда, в която ромските учащи се разполагат с инструментите и възможностите, от които се нуждаят, за да успеят. Образованието не е просто път към личностно и професионално израстване; то е и мощно средство за преодоляване на системните бариери, които исторически са маргинализирани ромските общности в цяла Европа.

Това ръководство служи като жизненоважен ресурс за учители, доставчици на професионално образование и обучение, социални работници, медиатори и обществени организации, като им

позволява да си сътрудничат ефективно в създаването на подкрепяща, културно чувствителна и приобщаваща среда за ромските ученици и да намалят отпадането от училище. Чрез активно сътрудничество между тези страни можем да гарантираме, че образователните програми са не само достъпни, но и подходящи за уникалния културен контекст на ромските общности. Непрекъснатото наблюдение и механизмите за обратна връзка ще ни позволят да оценим ефективността на предоставяните услуги, като гарантираме, че те остават въздействащи и отзивчиви към променящите се нужди на ромските ученици. Освен това, овластяването на ромските ученици чрез образование е не само инвестиция в тяхното бъдеще, но и важна стъпка към изграждането на по-силни и по-сплотени общности за всички. Повишавайки маргинализираните общности и индивиди в нашето общество, ние допринасяме за по-богата гама от културно разнообразие, което е от полза за всички. Успехът на ромските ученици се отразява положително на нашия колективен ангажимент за социална справедливост и равенство. За да постигнем тези цели, е неоспоримо, че трябва да възприемем холистичен и междусекторен подход, който включва не само академична подкрепа, но и емоционални и социални ресурси. Това включва насърчаване на среда, в която ромските ученици се чувстват сигурни да изразяват своята идентичност и да бъдат насърчавани да преследват своите стремежи без страх от дискриминация или изключване.

За да се институционализира предложеният механизъм за справяне с процента на отпадане от ромските ученици в рамките на образователните политики и да се осигури дългосрочна устойчивост, следва да се приложат няколко ключови стратегии. Първо, може да се създаде **Система за ранно предупреждение и наблюдение (EWMS)** като превантивен механизъм, предназначен за систематично идентифициране и подкрепа на ромските ученици, изложени на риск от отпадане от програми за професионално образование и обучение, като една от най-неотложните и мощни интервенции, които заинтересованите страни биха могли да приложат, е **разширяването на механизмите за финансова подкрепа** за ромските ученици, записани в професионално образование и обучение. Укрепването на специфичните за индустрията професионални пътища с **насочени към ромите стажове** би могло да допълни подобряването на **програми за кариерно ориентиране и менторство, специфични за ромите**, тъй като ключов пропуск в настоящите системи за образователна подкрепа на ромските младежи е липсата на персонализирано кариерно консултиране. Предвид високите нива на отпадане от училище е от съществено значение да се въведат по- **гъвкави програми за професионално образование**, които могат да отговорят на специфичните нужди на ромските младежи, тъй като доста често ромските семейства изпитват нестабилност и високи нива на отсъствия поради семейни задължения или работа.

Ромските ученици са изправени пред значителни предизвикателства, свързани с дискриминацията и предразсъдъците в училищата, и тези преживявания често водят до откъсване от образованието, което допринася за високите нива на отпадане от училище. За да се намали този проблем, заинтересованите страни трябва да прилагат целенасочени политики, насочени както към **намаляване на дискриминацията** в образователната система, така и **към осигуряване на учителите** за ефективна работа с ромските ученици. И накрая, участието на ромските семейства в образованието на децата им е от решаващо значение за намаляване на нивата на отпадане от училище. Много ромски родители обаче са изправени пред предизвикателства при взаимодействието с училищната система поради езикови бариери, недоверие към институциите или липса на разбиране за образователната система. Поради това е важно да се укрепят **системите за ангажиране на общността и подкрепа на семействата**.

силна **система за мониторинг и оценка**, за да се оцени ефективността на стратегиите за интервенция. Редовните оценки, оценките на въздействието и събирането на данни биха позволили на заинтересованите страни и политиците да подобрят своите подходи и да адаптират мерките въз основа на доказателства и изследвания. Правната защита срещу дискриминация също трябва да бъде засилена в рамките на образователните политики, за да се гарантира, че ромските ученици имат равен достъп до образование, подкрепен от рамки за борба с дискриминацията, обучение за чувствителност на учителите и механизми, които прилагат тези мерки и ги защитават.

Чрез вграждането на този механизъм в националните и регионалните образователни рамки можем да гарантираме, че политиките за приобщаващо образование за ромските учещи се не само се прилагат ефективно, но и се поддържат във времето, а процентът на отпадане от училище намалява. Този подход ще доведе до системна промяна, предоставяйки на ромските ученици равни образователни възможности и насърчавайки дългосрочния им академичен и социален успех.

5. Референции

Ballard Brief. (ти). *Липса на образователни възможности за ромите в Източна Европа* . Университет „Бригъм Йънг“ . <https://ballardbrief.byu.edu/issue-briefs/lack-of-educational-opportunities-for-the-roma-people-in-eastern-europe>

Пърси-Смит, Б., Ларкинс, К. и Беремени , А. (2015). Подкрепа за участието и овластяването на младите роми: Ръководство за професионалисти с участието на обществеността. https://clock.uclan.ac.uk/16848/1/PEER_guide_Professionals%20Dec%20%2015_for%20publication.pdf

Съвет на Европа. (ти). *Участие на ромската младеж – Относно проекта* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.coe.int/en/web/youth-roma/about-the-project>

Съвет на Европа. (ти). *Политика за ромския език и приобщаване* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.coe.int/en/web/language-policy/romani>

Съвет на Европа. (ри). *Град Патра и университетът обединяват сили в полза на ромските ученици* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.coe.int/es/web/interculturalcities/-/the-city-of-patras-and-the-university-join-forces-for-the-benefit-of-roma-pupils>

Грантове на ЕИП. (ти). *Програми за приобщаване на ромите и социални програми* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://eeagrants.org/topics-programmes/social-inclusion-youth-employment-and-poverty-reduction/roma-inclusion-and>

Грантове на ЕИП Гърция. (ти). *Програма Б: Подкрепа за образователни инициативи за роми* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.eeagrants.gr/programmes/programme-b/?lang=en>

ЕРАЛЕ. (ти). *Овластяване на ромски ученици чрез партньорска подкрепа за професионално образование и приобщаване* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/empowering-roma-students-through-peer-peer-support-vocational-education-pathway-inclusion-and>

Евроградове . (ти). *Премахване на бариерите пред образованието и приобщаването на ромските деца* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://eurocities.eu/latest/breaking-barriers-to-roma-childrens-education-and-inclusion/>

Евридика. (ти). *Сърбия: Подобряване на подкрепата за ромските ученици чрез педагогическа помощ* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/news/serbia-enhancing-support-roma-students-through-pedagogical-assistance>

Европейски център за правата на ромите (ERRC). (ти). *Пречки пред образованието на ромите в Европа: Становище* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.errc.org/reports-and-submissions/barriers-to-the-education-of-roma-in-europe-a-position-paper-by-the-european-roma-rights-center>

Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA). (2019). *Работа с ромите: Обобщен доклад* . Получено на 24 юли 2025 г. от https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-working-with-roma-summary_en.pdf

Европейски център Вергеланд (EWC). (ти). *Подкрепа за образованието на ромите* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://theewc.org/support-for-education-of-roma/>

Международна асоциация „Стъпка по стъпка“ (ISSA). (ти). *Синтез и препоръки за политики относно приобщаването на ромите* . Получено на 24 юли 2025 г. от [https://www.issa.nl/sites/default/files/www-issa/pdf/Publications/equity/Syntesis%20and%20Policy%20Recommendations_web%20\(1\).pdf](https://www.issa.nl/sites/default/files/www-issa/pdf/Publications/equity/Syntesis%20and%20Policy%20Recommendations_web%20(1).pdf)

ОИСР. (ти). *Приобщаване на ромските ученици в Европа* . Получено на 24 юли 2025 г. от https://www.oecd.org/en/publications/inclusion-of-roma-students-in-europe_8ce7d6eb-en.html

School Education Gateway. (ти). *Насърчаване на приобщаването на ромските общности* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://school-education.ec.europa.eu/en/discover/news/promoting-inclusion-roma-communities>

School Education Gateway. (ти). *Ромски деца и участие на семействата* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://school-education.ec.europa.eu/en/discover/expert-views/roma-children-family-involvement>

Фондация „Бел“. (ти). *Насоки относно езиковата подготовка за учащи се роми* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.bell-foundation.org.uk/resources/guidance/language-background/roma-learners/>

Уелско правителство. (ти). *Празнувайте и участвайте: Образователни насоки за деца от цигански, ромски и пътуващи общности* . Получено на 24 юли 2025 г. от <https://www.gov.wales/celebrate-and-participate-education-guidance-support-gypsy-roma-and-traveller-children-and-young>

6. Приложения

ПРИЛОЖЕНИЕ I: КОМПОНЕНТ С ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПЕРАЦИОНАЛИЗИРАНЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА РАНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ И МОНИТОРИНГ: ИНДЕКС НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКАТА УЯЗВИМОСТ (SEVI)

Цел: Идентифициране на ромски учащи се с висок социално-икономически риск, за да се даде приоритет на подкрепата.

Индикатор	Описание	Резултат (0–2)
Доходът на домакинствата е под националната линия на бедност	Проверено чрез документи или оценка от медиатор	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Жилищен статус (временно/неофициално/без право на ползване)	Въз основа на интервю с ученик/родител или училищно досие	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Ниво на образование на родителите (няма или непълно)	Най-високо ниво сред родителите	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Размер на домакинството (5+ зависими лица)	Общ брой лица в домакинството	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Достъп до комунални услуги (вода/електричество/отопление)	Всички липсващи = 2, частични = 1, пълни = 0	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2

Студентска работа или задължение за полагане на грижи	Докладвано от самия него или от семейството му	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Увреждания в домакинството	Аз или член на семейството	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Бариери, свързани с документацията/правния статус	Проблеми с документи за самоличност, адрес или регистрация	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2

Общ резултат: ____ / 16

Ниво на риск: Ниско (0–4) Умерено (5–9) Високо (10–16)

Прегледано от: _____ Дата: _____

ПРИЛОЖЕНИЕ II: КОМПОНЕНТ D ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПЕРАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА СИСТЕМАТА ЗА РАНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ И МОНИТОРИНГ: МОНИТОР НА ПОВЕДЕНЧЕСКИ ИНЦИДЕНТИ

Цел: Проследяване на поведенчески инциденти и социално отдръпване, за да се сигнализира за психосоциален риск.

Дата	Име на ученика	Клас/Обучител	Тип инцидент	Описание	Предприети действия	Препратено към	Дата на последващи действия

Брой инциденти (последните 3 месеца): ____

Започнат ли е план за интервенция? Да Не

Прегледано от : _____ Дата: _____

ПРИЛОЖЕНИЕ III: КОМПОНЕНТ Е ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПЕРАЦИОНАЛИЗИРАНЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА РАНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ И МОНИТОРИНГ: СИСТЕМА ЗА ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ НА УЧИТЕЛИТЕ

Цел: Събиране на качествени данни от учителите относно благосъстоянието и риска на учениците.

Име на учителя	Дата	Име на ученика	Основно наблюдавано безпокойство	Детайли (по избор)	Ниво на спешност	Предложени последващи действия

Започнати ли са последващи действия? Да Не

Препратено към : _____

Получена обратна връзка? Да Не

Подпис на учителя: _____

ПРИЛОЖЕНИЕ IV: КОМПОНЕНТ Д ЗА МОНИТОРИНГ НА ОПЕРАЦИОНАЛИЗИРАНЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА РАНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ И МОНИТОРИНГ: ИНДЕКС НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗАДЪРЖАНЕТО

Цел: Да се наблюдава напредъкът на учащия се към завършване на професионално образование и задържане в него с течение на времето.

Име на ученика	Година	Ниво на програмата	Срок	Индикатори	Резултат

Общ риск за този срок: ____ / 6

Статус на задържане: В риск Стабилен Подобрява се

Прегледано от: _____ Дата: _____